

6. הופכים הכול לטובה

מתבוננים ובוניים
שכבה צעירה

הרציונאל

כאשר אנו מלמדים את הילדים שאנו מאמינים כי "הכול לטובה" עלינו להיזהר מהבנה לא נכונה של מושג זה. שימוש שגוי במושג "אמונה שהכול לטובה" עלול להוות עבור הילדים תירוץ לחוסר מעש, או חס ושלום להביא להשלמה עם המצב ולייאוש, ומהבנה כזו עלינו להימנע. ההיפך הוא הנכון, עלינו ללמד שמחובתנו **לפעול** ולהיות שותפים לאדון העולם כדי **להפוך** את האמונה ש"הכול לטובה" למציאות שבה אנו חיים באמת את האמונה ש"הכול לטובה". אנו מחנכים את התלמידים **להתמודד** עם המצב. האמונה שהכול לטובה צריכה להביא **לעשייה** שתראה גם במציאות שבאמת "הכול לטובה".

זו ההבנה העמוקה של מושג האמונה. האמונה אינה הופכת את האדם לפסיבי, האמונה מחזקת אצל המאמין את ההבנה כי הוא השליח של הקב"ה, והיא נותנת לו כוחות כדי להגשים את אמונתו במציאות.

נציין שמחקרים מראים שאנשים המתמודדים עם קשיים בצורה אקטיבית ניזוקים פחות ואף מתפתחים מהתמודדותם. השיעור הזה נועד ללמד את הילדים גישה אמונית אקטיביסטית זו ולחנך אותם לנהוג בצורה כזו.

המטרות

- התלמידים יבינו שהאמונה ש"הכול לטובה" מביאה אותנו להיות יוזמים ופעילים כדי להיות שותפים לה', להביא למצב שהכול לטובה.
- התלמידים יראו שמצבים רבים נראים שליליים, אך בכוח האדם להפוך אותם להיות חיוביים.
- התלמידים יתנסו בהסתכלות חיובית על אירועים לכאורה שליליים שקרו להם.

מבנה השיעור

- פתיחה: "יש עניין שנתהפך הכול לטובה" (מליאה)
- שלב א': סיפורים "הופכים הכול לטובה" (קבוצות)
- שלב ב': "הפנים המתהפכות" (מליאה)
- סיכום: "רפואה למכה" (עבודה אישית)

ההכנות הנדרשות

- יש להכין את השיר "יש עניין שנתהפך הכול לטובה" ואמצעי להשמעתו (תודה למנחם הרמן ותזמורתו על הרשות לשימוש בשיר לשיעור). אפשר להוריד את השיר מהאינטרנט, בכתובת הבאה:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Hemed/Yesodi/yesodi_hazot.htm

- יש לצלם את הדף עם שני הסיפורים ועם השאלות לדיון (נספח 1) כמספר הקבוצות.
- יש לצלם את ה"פלטטר" (נספח 2) פי שניים ממספר תלמידי הכיתה.

מהלך השיעור

פתיחה: "יש עניין שנתהפך הכול לטובה" (מליאה)

- נאמר לתלמידים: אנו הולכים כעת לשמוע את השיר "יש עניין שנתהפך הכול לטובה" שכתבו והלחינו תלמידי רבי נחמן מברסלב. המשפט הראשון בשיר הוא "יש עניין שנתהפך הכול לטובה". כלומר, דבר שנראה כמשהו לא טוב מתהפך, ורואים שהכול לטובה.
- ננחה את התלמידים: בזמן ההאזנה לשיר נסו לחשוב מה היה המצב לפני שהכול התהפך לטובה? דוגמאות למצבים כאלו:
 - קיבלתי ציון גרוע במבחן וההורים שלי כעסו עליי.
 - כל החברות שלי חושבות שאמרתי עליהן דבר רע והן לא מאמינות לי שזה לא נכון.
 - התוצאה במשחק היא ארבע אפס לרעתכם, ונשארה עוד דקה אחת בלבד לסיום.
- נשמיע את השיר.
- נבקש מהתלמידים לבטא בתנועות גוף שהם מיואשים (לדוגמה: הטיית ראש כלפי מטה, כתפיים שמוטות, זריקת הידיים כלפי מטה בתנועה של ייאוש).
- נשאל את התלמידים: איזו מילה מהשיר הצגתם בתנועות אלו?
- נדון עם התלמידים: מהו ייאוש? האם כשמיואשים מרגישים "שהכול לטובה"?
- נאמר לתלמידים: המשפט השני בשיר הוא "אין שום ייאוש בעולם כלל".
- נאזין לשיר פעם נוספת וכעת נחשוב איך אין ייאוש בכלל ואיך יש לנו כוח להפוך דברים לטובה?
- נבטא בתנועות גוף שאיננו מיואשים ויש לנו כוח.

שלב א': "הופכים הכול לטובה" (קבוצות)

- נחלק את הכיתה לקבוצות של חמישה תלמידים.
- נדמיין שאנו הופכים לבלשים. המטרה שלנו כבלשים היא לקחת סיפור עצוב ולגלות את הדבר הטוב שמסתתר בתוך הסיפור הזה. הבה נחשוב איך הופכים את הרע והעצוב לטוב!
- נחלק לכל קבוצה שני סיפורים ושאלות מצורפות (נספח 1).

- ניתן זמן לעבודה בקבוצות בלי שעברנו על הסיפורים שהכינו הקבוצות.

שלב ב': "הפנים המתהפכות" (מליאה)

- נחלק לכל תלמיד את כרטיס "הפנים המתהפכות" (נספח 2).
- נבקש מהתלמידים רק להחזיק את הכרטיס ולא לכתוב עליו או לקפל אותו.
- נשאל את התלמידים: מה מבטא הכרטיס כשהוא פונה כלפי מעלה? מה מבטא הכרטיס כשהוא פונה כלפי מטה? מדוע יש לכל כרטיס שתי פנים?
- נבקש מנציגי הקבוצות לספר את הסיפור שנבחר בקבוצה בפני הכיתה.
- ננחה את התלמידים: בזמן הסיפור כולם יחזיקו בכרטיס המתהפך ויסובבו אותו בהתאמה לסיפורים.

סיכום: "רפואה למכה" (עבודה אישית)

- נבקש מהתלמידים להתבונן בכרטיס הפנים המתהפכות.
- נשאל את התלמידים: מה הכרטיס הזה מזכיר לכם?
- נאמר לתלמידים: כרטיס הפנים המתהפכות שקיבלתם הוא בעצם "פלסטר" המיועד להדבקה על הראש, היד, הרגל, הבגד או כל מקום אחר בו אתם מרגישים כי נפגעתם. בעזרת הפלסטר "רפואה למכה" וקצת מחשבה תוכלו להפוך את המכה לדבר טוב.
- נבקש מהתלמידים לכתוב בקצה אחד של הפלסטר איזו "מכה" קרתה להם (אירוע קשה או לא נעים שחוו). בקצה השני יכתבו מה הם חשבו או עשו כדי להפוך את המצב הקשה למשהו טוב.
- (אפשר גם לצייר בקצה אחד את ה"מכה", ובקצה השני לצייר את המעשה שנעשה כדי להתגבר עליה).
- אפשר להשמיע את השיר "יש עניין" בזמן העבודה.

נספח 1: סיפורים ושאלות

1. סיפור עצוב... עם מחשבה שמחה

טובה הייתה ילדה חדשה בכתה א'.
יום אחד ראתה אותה המורה עם דמעות בעינים, בוכה ועצובה.
"מה קרה? מדוע את בוכה?" שאלה המורה.
"צחקו עלי והעליבו אותי", ענתה טובה בבכי.
לקחה המורה את ידיה הקטנות של טובה בידיה החמות. "גם אני עצובה מאוד בשבילך",
אמרה לה המורה. "זה בודאי היה נורא, פה בבית הספר, כשכל החברים רואים ושומעים...
צחקו עליך לפני כלם. אבל אני גם קצת מקנאה בך."
הילדה לא הבינה: "מדוע המורה קצת מקנאה בי כשאני עצובה כל כך?"
"אני בטוחה שלמדת המון מהכאב שהכאיבו לך", הסבירה המורה, "אחרי שהרגשת את
הבושה הנוראה, אחרי שהרגשת כמה זה עצוב כשילדים צוחקים ממך, את חכמה הרבה יותר
משתיי. אני בטוחה שעכשו תהיי זהירה מאוד שלא לצחק או להעליב ילד אחר. בודאי תהיי
טובה וצדיקה יותר. עכשו תהיי רגישה ותעזרי לילדים עצובים אחרים. כשתראי ילד בוכה כמו
שאת עכשו בכית, תדעי איך לגשת אליו ולעזור לו.
את ממש תוכלי להיות כמו מורה או אמא,
תוכלי לעזור לילדים הזקוקים לעזרתך."
טובה חיכה חיך גדול, והרגישה
חכמה יותר, גדולה יותר וצדיקה
יותר בגלל המקרה העצוב אבל
גם השמח שקרה לה!

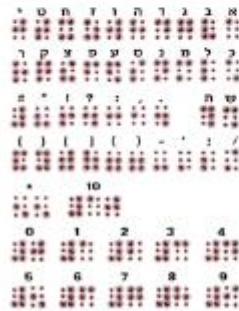

- מדוע טובה בכתה?
- מה טובה הרגישה ממה שעבר עליה, ואיך היא הפכה דמעות ובכי למשהו טוב?

2. הָלוֹ קָלָר – יְלֵדָה שְׁעֲזָרָה לְכָל הָעוֹלָם!

הַיְלֵדָה הָלוֹ קָלָר הֵיטָה רַק בַּת שָׁנָה וְחֲצִי כְּשִׁחְלָתָה בְּמַחְלָה שֶׁהִפְכָּה אוֹתָה לְעֹנֶרֶת וּלְחֶרֶשֶׁת. היא הרגישה בודדה בעולם של שקט וחשך. היא לא יכלה לראות או לשמע את אמא, את אבא... או כל אדם אחר. היא לא יכלה לדבר עם איש.

אֲחֵרֵי כַּמָּה שָׁנִים
קִשּׁוֹת מְצֵאוּ הוֹרֵיהָ
מוֹרָה בְּשִׁבְלָה.
הַמוֹרָה אֶהְבָּה אֶת
הָלוֹ וּלְאַחַר עֲבוּדָה
קָשָׁה הִצְלִיחָה לְלַמֵּד
אֶת הָלוֹ לְדַבֵּר וּלְהִבִּין
שִׁפְת סְמָלִים עַל יְדֵי
נְגִיעָה בְּגוֹפָה.
הָלוֹ לְמַדָּה לְקָרָא
סְפָרִים בְּשִׁיטַת
"בְּרִילִי" (נְקֻדּוֹת
וְסִימְנִים בּוֹלְטִים
שֶׁמְסַמְּלִים אוֹתִיּוֹת

וְאֶפְשָׁר לְחוּשׁ בָּהֶם בְּאִמְצָעוֹת מְשׁוּשׁ הַנִּיָּר), הָלוֹ הִתְמוּדָדָה עִם קִשְׁיָה כְּשֶׁהֵיטָה יְלֵדָה, וְכֵן עֲשֵׂתָה הָלוֹ כְּשֶׁגִּדְלָה וּבְגֵרָה?

בְּמִשְׁךְ חֲיֵיהָ הִקִּימָה הָלוֹ מוֹסְדוֹת שְׁעֲזָרוּ לְעוֹרֵים וּלְחֶרֶשִׁים, חֲבָרָה סְפָרִים רַבִּים, נִפְגְּשָׁה עִם נְשִׂאִים, רֵאשֵׁי מְמֻשָּׁלָה וּמְלָכִים וְעֲשֵׂתָה רַבּוֹת כְּדֵי לְעֲזֹר לְאֲנָשִׁים בְּעֲלֵי מְגַבְלִיּוֹת. הָלוֹ הֵעִידָה עַל עֲצָמָה שֶׁהִיא אִשָּׁה שְׂמִיחָה, אִשָּׁה שְׂמֵאֲמִינָה שֶׁהַטּוֹב יְכוּל לְנַצֵּחַ אֶת הָרַע.

1. מָה הֵיוּ הַקְּשָׁיִים שֶׁעָמְדוּ בְּפָנֵי הָלוֹ קָלָר?

2. הֵאֵם הַקְּשָׁיִים שֶׁהָלוֹ הִתְמוּדָדָה עִמָּם הִצְמִיחוּ טוֹבָה לְהָלוֹ וְלְעוֹלָם?

3. הֵאֵם גַּם אֲתֶם הִצְלַחְתֶּם לְהַפְךָ מְקָרִים רָעִים לְטוֹבִים?

נספח 2: "כרטיס הפנים המתהפכות"

